

тання України з метою реалізації своїх геостратегічних інтересів. Великим каменем спотикання при реалізації такого варіанта, як і у разі нейтрального європейського статусу, може стати питання про виведення з території України військово-морської бази Росії, оскільки ненадання території – ключова вимога до юридично нейтральної країни [7; 10].

⇒ **Забезпечення суверенітету й національної безпеки є однією з головних функцій держави. Саме завдяки цьому засади розробки та забезпечення Стратегії національної й воєнної безпеки України мають велику актуальність та потребу відповідати викликам, що постають на шляху розбудови державності.**

Оптимізація державотворення і трансформаційних процесів у суспільстві неможлива без чіткої стратегії на перспективу. Національна стратегія повинна визначати основні пріоритети, цілі й напрями розвитку держави з урахуванням усіх базових параметрів зовнішнього і внутрішнього середовища та їх можливих змін. Аналіз проблем реформування України дозволяє стверджувати про необхідність підвищення ефективності політики національної безпеки. Дана політика має бути спрямована на забезпечення геополітичних інтересів України, її суверенітету, політичної стабільності, прогресивного розвитку, на освоєння сучасних форм світового цивілізаційного процесу з урахуванням як історичної спадщини України, так і глобалізаційних тенденцій. При її розробці головна увага має бути зосереджена на стратегічному плануванні, вирізнятися жорстким прагматизмом і точним розрахунком у напрямі реалізації національних інтересів, насамперед тих, які визначають пріоритети державного будівництва.

У теорії і практиці існує чимало недоліків у формуванні нормативно-правового фундаменту національної безпеки. Основними причинами є відсутність системного підходу при визначенні сутності, змісту та призначення Концепції, Доктрини й Стратегії національної безпеки, пріоритетності при їх розробці, прийнятті та уточненні, недосконалості теоретико-методологічних основ щодо розробки цих документів. З огляду на сказане, основні параметри Стратегії національної безпеки мають розглядатися виконавчою владою спільно з Радою національної безпеки і оборони України щороку, до затвердження державного бюджету розглядатися Верховною Радою, а після прийняття бюджету – затверджуватися на законодавчому рівні. Таким чином, Концепція національної безпеки і Доктрина національної безпеки мають бути керівними документами загальної діяльності держави у галузі внутрішньої і зовнішньої політики й визначати систему національних інтересів та цілей, принципів розподілу наявних у державі ресурсів (засобів), а Стратегія національної безпеки – охоплювати концентрацію зусиль держави, спрямованих на протидію загрозам реалізації національних інтересів.

Література.

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 1996, №30, ст. 141.
2. Закон України Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 № 964-IV // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2003, № 39, ст. 351.
3. Богданович В. Ю., Маначинський А.Я. Методологические основы системных исследований проблем военной безопасности государства. – К.: 2001. – 172 с.
4. Божок Є. Військова сфера НАТО // Атлантична панорама. – 2007. – №6.
5. Вакуліна О. Створювати національну систему безпеки чи йти в НАТО. – Голос України. – 2008. – № 221.

6. Ключев А. РНБО. Модернізація стартувала. // Дзеркало тижня. № 11, 2012.

7. Романов І. В. Стратегії Національної безпеки // Атлантична панорама. – №6. – 2008. – С. 34–38.

8. Семенченко А. І. Теоретико-методологічні засади визначення, класифікації та оцінки систем загроз національної безпеці і рекомендації щодо їх удосконалення // Вісн. Нац. акад. держ. упр. – 2007. – № 3. – С. 86–108.

9. Ситник Г.П. Управління національною безпекою в контексті глобальних трансформацій світового простору // Вісник УАДУ.

10. Стратегічний оборонний бюлетень України на період до 2015 року / Затверджений Указом Президента України від 22 червня 2004 року №670/2004 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 17 червня 2004 року «Про Стратегічний оборонний бюлетень України на період до 2015 року».

УДК 353:351.74

Микола Орлов

КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ

Обґрунтовані підходи щодо розроблення концептуальної моделі взаємодії регіональних органів виконавчої влади в сфері охорони правопорядку з урахуванням великої кількості органів, які задіяні в цьому процесі, каналів обміну інформацією взаємодії і зміни стану навколишнього середовища.

Ключові слова: модель, взаємодія, регіональний орган виконавчої влади.

⇒ **Взаємодія – один із найскладніших процесів, які досліджуються в теорії управління і взаємодії і реалізуються на практиці. При організації взаємодії двох і більше суб'єктів, які підпорядковуються різним органам управління, варто вести розмову про міжвидову (міжсуб'єктну) взаємодію.**

Термін *міжвидова взаємодія «об'єднаність»* набула нового значення і змісту за результатами воєнних дій в Іраку. Цьому сприяла планомірна робота декількох поколінь адміністрацій президентів США (Рейгана, Буша старшого, Клінтона і Буша молодшого) щодо методичного формування якісно нового зовнішнього вигляду і внутрішнього стану збройних сил за рахунок реалізації *концепції міжвидової взаємодії* і відповідного виділення на ці цілі ресурсів (в першу чергу фінансових).

Як відмічає один із впливових американських спеціалістів Уільям Метьюс, американські командири стали здатними вміло інтегрувати сили лише після тривалої роботи з ними в плані організації взаємодії [1]. Як приклад, можна навести висловлювання генерал-майора Роберта Скейлса, автора офіційної історії застосування американських сухопутних військ у війні в Перській за-

© Орлов М.М., 2012.

тоці у 1991 р. [1]: «Озброєння і військова техніка такі, як: танк «Абрамс», БМП «Бредні», літаки В-52 і інш., що були застосовані в бойових діях в Іраку в цьому році, ті ж самі, що і 12 років тому. Різниця, і доволі суттєва, полягає в більш *ефективному і гнучкому управлінні та зв'язку*». Набуло суттєвої відчутності дійсне партнерство повітряної і наземної військової потужності: піхота виганяла противника з траншей і укриття, а пілоти гримали їх на відкритій місцевості. Одна авіація не справила би з таким завданням.

На превеликий жаль, ці рекомендації не були враховані: 1) організаторами авіаційного шоу на Сквиливському літовищі – в результаті авіаційна катастрофа з загибеллю десятків громадян України; 2) керівниками навчань військ Протиповітряної оборони в Криму, коли ракета С-200 влучила в пасажирський літак над Чорним морем; 3) організаторами затримання кіллера з підручниками в Миколаївській та Одеській областях.

Усі ці трагічні і напівтрагічні випадки вказують на те, що там, де мова йде про життя людей, взаємодія повинна бути організована самим ретельним чином.

Взаємодія регіональних органів виконавчої влади в сфері охорони правопорядку також пов'язана з життям громадян України, тому для її організації необхідно змоделювати сам процес взаємодії і визначити роль і місце кожного із складників системи в просторі і часі. Для цього спочатку необхідно розробити концептуальну модель взаємодії, а потім її деталізувати.

Модельованням складних організаційно-технічних і організаційно-інформаційних систем займалися такі вчені, як: В. П. Городнов [2], И. В. Максимей [3], Г. Минцберг [4] і ін. Разом з тим, модельованням процесу взаємодії регіональних органів виконавчої влади в сфері охорони правопорядку з урахуванням великої кількості органів, які задіяні в цьому процесі, каналів обміну інформацією взаємодії і зміни стану навколишнього середовища (соціально-економічної або соціально-політичної обстановки), з відомих автору праць нема.

Цілі статті (постановка завдання) – обґрунтування підходів щодо розроблення концептуальної моделі взаємодії регіональних органів виконавчої влади в сфері охорони правопорядку з урахуванням органів, які задіяні в цьому процесі, каналів обміну інформацією взаємодії і зміни стану навколишнього середовища (обстановки).

Побудова моделі предмета дослідження – процедура неформальна і сильно залежить від наявного дослідницького матеріалу. Вона повинна точно відображати всі процеси взаємодії і бути зручною для використання.

Моделі соціальних систем, які використовуються, завжди відрізняються від реальних, тому неминучою залишається головна методологічна проблема переходу від висновків, які отримані на моделі, до висновків стосовно існуючої дійсності.

Як відомо, *концепція* – система поглядів на щонебудь; основна думка. Що стосується концептуальної моделі дослідження взаємодії регіональних органів виконавчої влади в сфері охорони правопорядку, то система поглядів полягає у визначенні складників моделі, їх показників і взаємної залежності складників, які функціонують в реальних умовах обстановки (інколи навіть і у складних). Тому концептуальні основи моделювання включають як можливість кількісного врахування ступеню відповідності складників завданням і функціям взаємодії, так і їх зміни в разі умов обстановки і завдань, які виконують об'єкти управління.

Об'єктами управління регіональних органів виконавчої влади в сфері охорони правопорядку є регіональні сили охорони правопорядку.

Існуюча теорія взаємодії, як теорія складних організаційних структур, має характер опису, її положення вміщують великий обсяг різних даних щодо створення і моніторингу структури системи взаємодії, але разом з тим, вона не визначає в повній мірі показники і критерії, які дозволяють оцінити повноту і стійкість досягнення завдань і виконання функцій взаємодії [5, с. 385, 386]. В теорії організації і інших теоріях (наприклад, взаємодії) на теперішній час відсутні моделі і методики, необхідні для оцінювання ефективності для синтезу і удосконалення організаційних структур, таких як: система взаємодії регіональних органів виконавчої влади в сфері охорони правопорядку [4, с. 41].

В той же час саме показники ефективності, моделі і методики дозволяють *передбачити* результати взаємодії і формулювати *прогнозовані властивості* теорії взаємодії, як інструмент *наукового прогнозу*.

З урахуванням динаміки змін, що можуть відбуватися в системі взаємодії регіональних органів виконавчої влади в сфері охорони правопорядку в реальних умовах обстановки, стає актуальною проблема пошуку таких показників ефективності організаційної структури взаємодії, які б дозволяли повноту досягнення завдань і виконання функцій взаємодії. Тому в концептуальній моделі дослідження взаємодії регіональних органів виконавчої влади в сфері охорони правопорядку, яка подана на рис. 1, вибрані показники ефективності оцінювання займають основне місце.

Обґрунтування показників і критерію оцінювання системи взаємодії регіональних органів виконавчої влади є темою окремого дослідження. В межах статті відмітимо, що вони обґрунтовуються, виходячи з характеристик, параметрів і властивостей системи, що досліджується.

Як відомо, *модель* є образом реального об'єкта, процесу або явища, який слугує оригіналом моделі [6]. У якості «копії» реальної моделі можна відобразити лише деяку частину оригіналу. Незважаючи на неповноту копіювання моделі, яка заміняє реальний процес або об'єкт, вона може мати цінні якості, які дозволять спрогнозувати (передбачити) розвиток процесу, що модулюється, для різних варіантів вихідних даних і, таким чином, є допустимим засобом отримання інформації про майбутнє процесу, що досліджується.

Так, у концептуальній моделі, яка наведена на рис. 1, задіяні основні складники системи взаємодії, які беруть участь в процесі взаємодії регіональних органів виконавчої влади в сфері охорони правопорядку. Такими складниками є:

1. Центральний орган виконавчої влади, який: а) розробляє план взаємодії, який надходить до виконання регіональними органами виконавчої влади і для контролю представницького органу державної влади в регіоні; б) разом з центральним органом законодавчої влади забезпечує зміни в законодавчій базі стосовно повноважень для регіонального органу управління процесами взаємодії.

2. Регіональні органи виконавчої влади в сфері охорони правопорядку, які: а) розробляють план здійснення взаємодії, елементами якого є часткові моделі і методики, які вказані на рис. 1; б) здійснюють постійне оцінювання результатів запланованої взаємодії і результати доповідаються центральному органу виконавчої влади; в) в разі отримання незадовільних результатів здійснюють корекцію (уточнення) значень показників складників, які задіяні в процесі здійснення взаємодії.

3. Канали обміну інформацією. Характеристики і можливості цих каналів потребують окремого дослідження. В межах статті слід відмітити, що інформаційна потужність каналів залежить від кількості інформації, яку оброблять органи на різних рівнях системи, і ступеня її автоматизації.

4. Стан зовнішнього середовища, яке постійно впливає на організаційно-інформаційні процеси, які відбува-

(необхідними) і вироблення рішення щодо корекції показників системи.

Отже, запропонована концептуальна модель взаємодії регіональних органів виконавчої влади в сфері охорони правопорядку є *корисною моделлю*, яка у достатньо повному обсязі враховує найбільш суттєві для мети споживача (для регіональних органів виконавчої влади) особливості процесу, що модулюється, і дозволяє прогнозувати значення шуканих характеристик і показників з необхідною точністю.

В основі побудови моделі закладені такі принципи: 1) *відкритості моделі*, що дозволяє нарощувати і деталізувати модель у разі необхідності та гарантувати надійний інформаційний захист від зовнішнього цілеспрямованого впливу з використанням сучасних засобів і програм захисту інформації; 2) *генерації сценаріїв* динамічної зміни зовнішнього середовища (поведінки і дій організованих правопорушників) та дій регіональних органів виконавчої влади в сфері охорони правопорядку; 3) *адаптації* до змін зовнішнього середовища і можливих «збоїв» роботи будь-якого із складників органів регіонального рівня або каналів обміну інформації; 4) *модульності*, що дозволяє замінювати окремі складники моделі більш точними і удосконаленими, а також здійснювати їх деталізацію.

Важливими складниками концептуальної моделі є: 1) метод формування регіонального органу управління процесом взаємодії регіональних органів виконавчої влади; 2) метод формування єдиного органу управління регіональними силами охорони правопорядку. В основі зазначених методів покладено перспективний порядок формування зазначених органів з урахуванням їх інформаційного навантаження.

Зазначений порядок визначено як *структурно-функціональний метод поетапного формування зазначених органів з урахуванням принципів і норм опрацювання інформації*. В основі цього методу покладено інформаційне навантаження на посадові особи з використанням таких принципів побудови органу,

як: 1) наявність визначених функцій, які пов'язані з інформаційним навантаженням на кожну посадову особу; 2) граничні межі фінансових ресурсів на утримання органу з вибором категорії якості роботи посадової особи; 3) інформаційне навантаження на орган за певний період або у години найбільшого навантаження (ГНН). Зазначений метод дозволяє поетапно сформувати орган визначеної організаційної структури з урахуванням інформаційного навантаження на всі посадові особи. Структурно метод складається із чотирьох етапів, які подані нижче без деталізації.

На *першому етапі* (див. рис. 2) за визначеними функціями посадових осіб органу протягом певного часу

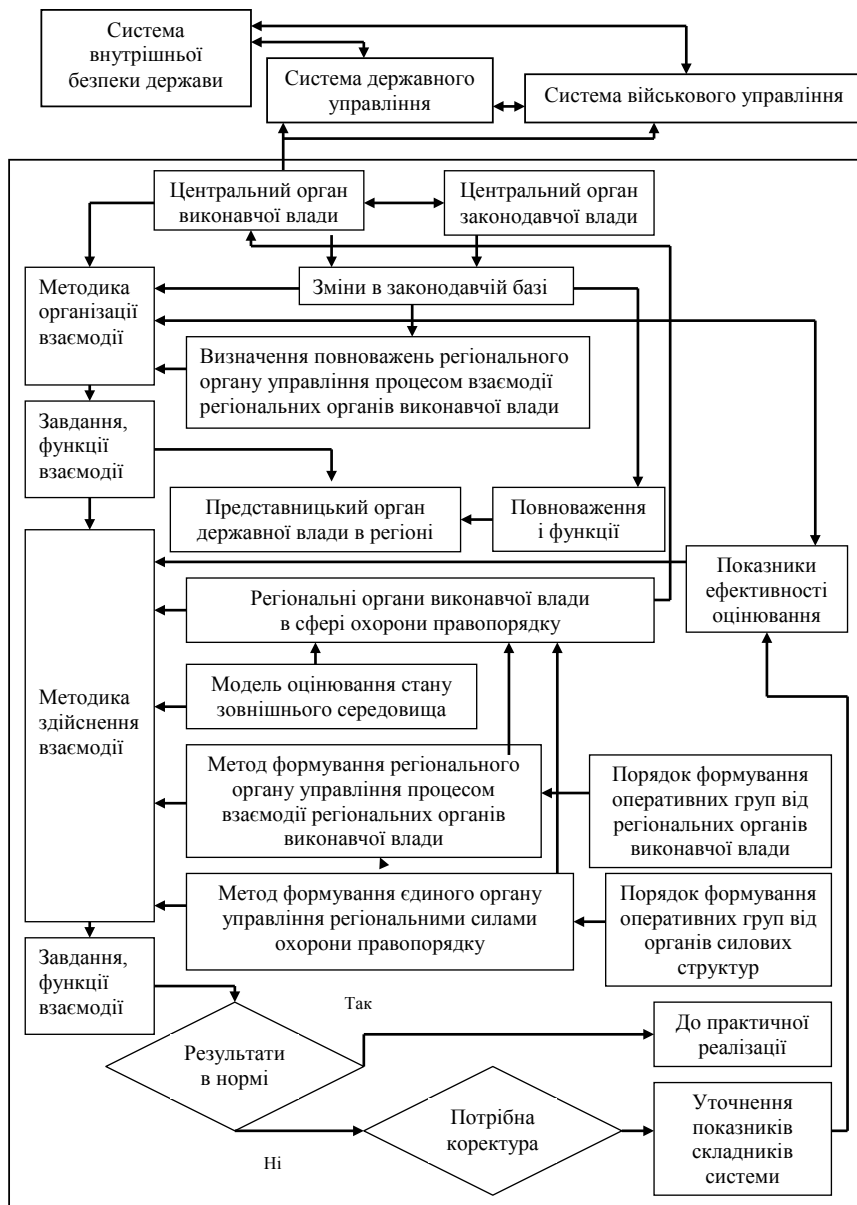

Рис. 1. Концептуальна модель дослідження взаємодії регіональних органів виконавчої влади в сфері охорони правопорядку

ються в системі взаємодії. Стан середовища визначається за допомогою розробленої часткової моделі.

5. Процеси взаємодії, які відображені в моделі, є складником системи державного управління, яка вирішує одну із завдань системи внутрішньої безпеки держави.

До концептуальної моделі взаємодії регіональних органів виконавчої влади в сфері охорони правопорядку висуваються такі вимоги: 1) забезпечення об'єктивного оцінювання результатів взаємодії за будь-яких умов стану обстановки; 2) реального прогнозування і кількісного оцінювання дій регіональних органів виконавчої влади, які задіяні в процесі взаємодії; 3) обґрунтування отриманих результатів взаємодії, порівняння з запланованими

(краще одного календарного року) визначається сумарне інформаційне навантаження за видами інформації: друкованої, мовної, графічної тощо. Кількість посадових осіб визначається за сумарним інформаційним навантаженням на них у визначений час (краще календарний рік).

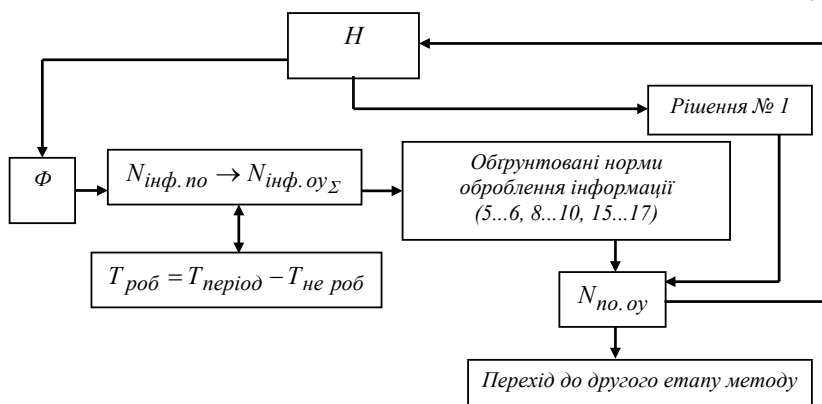

Рис. 2. Перший етап методу інформаційного оцінювання регіонального органу визначеної організаційної структури: H – старша посадова особа органу; Φ – функції, які покладені на орган; $N_{інф}$ – кількість інформації, що обробляє посадова особа (ПО) або орган (ОУ); $N_{по\ оу}$ – кількість посадових осіб в органі; T – час роботи (не роботи) органу за певний період $T_{період}$

В якості критерію оптимізації організаційної структури доцільно вибрати значення показника ймовірності безпомилкової роботи органу в складних умовах обстановки $P_{безп.оу}$. Суть цього показника пов'язана з фізико-біологічними можливостями людини (посадової особи) при опрацюванні інформації в складних умовах обстановки. Під складними умовами обстановки розуміються такі, які суттєво збільшують кількість інформації, що циркулює в контурі системи взаємодії регіональних органів виконавчої влади в сфері охорони правопорядку, і створюють негативний вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на складники системи взаємодії, а саме на: 1) регіональні органи виконавчої влади; 2) пункти управління (зали кризових ситуацій або координаційні центри); 3) елементи системи обміну інформації взаємодії.

Від якості виконання робіт на цьому етапі залежить організація: 1) процесів взаємодії управління підпорядкованими об'єктами управління за будь-яких умов обстановки; 2) формування об'єктів управління, їх підготовка до виконання завдань як мирного так і воєнного часу; 3) всіх видів забезпечення виконання об'єктами управління визначених завдань. Під об'єктами управління розуміються підпорядковані органи та підрозділи різного призначення.

На другому етапі проводиться аналіз чинників, які впливають на зміну кількості посадових осіб зазначеного органу у разі вирішення управлінських завдань в складних умовах обстановки.

З досвіду роботи органів в складних умовах обстановки найбільший вплив здійснюють чинники, які впливають на фізико-біологічні можливості посадової особи за різних принципів опрацювання інформації. Кількісна міра такого впливу потребує спеціального дослідження.

На третьому етапі враховується значення показника директивного часу на опрацювання інформації органом і його вплив на зміну кількості його посадових осіб.

Кількість інформації, що опрацьовує зазначений орган регіонального рівня, визначено експертним шляхом при вирішенні управлінських завдань в разі прийняття

рішення на залучення регіональних сил охорони правопорядку до виконання службово-бойових завдань.

Розроблені і апробовані норми для різних видів інформації, що опрацьовують посадові особи органу, і які подані у праці [7], мають такі значення показників: 1) документ, який опрацьовується посадовою особою вперше, –

$$N_1 = 5 \dots 6 \frac{\text{аркш}}{\text{роб. день}} \text{ (робочій день 8 год);}$$

2) у разі опрацювання відомого документа з новими вихідними даними $N_2 = 8 \dots 10 \frac{\text{аркш}}{\text{роб. день}}$;

3) якщо розглядається (вивчається, з'ясовується) документ для затвердження посадовою особою – $N_3 = 15 \dots 17 \frac{\text{аркш}}{\text{роб. день}}$. Один аркуш – обсяг інформації 1800...2000 знаків.

На четвертому етапі, визначена чисельність посадових осіб органу регіонального рівня $N_{по\ оу}$, що дозволяє перейти до обґрунтування організаційної його структури. Під організаційною структурою органу регіонального рівня розуміється встановлена штатним розписом чисельність, склад посадових осіб (спеціалістів), взаємне розміщення відділів, відділень, служб і виконавців.

Застосування зазначеного підходу щодо формування регіональних органів системи взаємодії дозволить: 1) оптимізувати чисельний склад органу на базі інформаційного навантаження посадових осіб в складних умовах обстановки або в годину найбільшого навантаження; 2) закласти базу для можливого скорочення зазначених органів на певній науковій основі; 3) розглянути питання щодо раціонального формування системи взаємодії регіональних органів виконавчої влади в сфері охорони правопорядку, як організаційно-інформаційної системи.

Інші складники концептуальної моделі дослідження взаємодії регіональних органів виконавчої влади в сфері охорони правопорядку потребують окремого дослідження.

Обґрунтована концептуальна модель взаємодії регіональних органів виконавчої влади в сфері охорони правопорядку дозволяє перейти до вирішення таких актуальних питань, як: 1) обґрунтування порядку формування представників (оперативних груп) органів виконавчої влади в сфері охорони правопорядку, які входять до складу регіонального органу управління процесами взаємодії і оперативних груп силових структур, які входять до складу єдиного органу управління силами охорони правопорядку, 2) розроблення методики організації взаємодії органів виконавчої влади в сфері охорони правопорядку та методики безпосередньої взаємодії суб'єктів в сфері охорони правопорядку в разі ускладнення обстановки в регіоні держави.

Література.

1. Печуров С. Л. Межвидовое взаимодействие: Испытание Ираком [Текст] / С. Л. Печуров // Независимое военное обозрение № 36, 2003. – С. 3.
2. Городнов В. П. Математическое моделирование, оценка эффективности и синтез организационных структур предприятий [Текст] / В. П. Городнов, О.В. Фых. Х. : Нац. укр. академия, 2005. – 192 с.
3. Максимей И. В. Математическое моделирование больших систем [Текст] / И. В. Максимей. – Минск: Вышэйш. школа, 1985. – 120 с.

4. Минцберг Г. Структура в кулаке: создание эффективной организации [Текст] / Г. Минцберг; Пер. с англ. под ред. Ю. Н. Каптуревского. – СПб. : Питер, 2002. – 512 с. – (Серия Деловой бестселлер).

5. Мильнер Б. З. Теория организации: учебник [Текст] / Б. З. Мильнер. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : ИНФРА-М, 2002. XVIII, – 558 с.

6. Советский энциклопедический словарь [Текст]. – М. : Советская Энциклопедия, 1980. – 1600 с.

7. Орлов М. М. Методика оцінювання інформаційного навантаження на органи управління внутрішньої зони системи управління оперативно-тактичного рівня / М.М. Орлов // Збірник наукових праць ХВУ Вип. 3 (46) [Текст]. – Х. : Харк. військ. ун-т., 2003. – С. 40–54.

➤ Метою статті є дослідження проблем із забезпеченням молоді житлом та окреслення першочергових заходів державної політики в цій сфері.

➤ Проблема житла для молоді в Україні вирішується шляхом виконання Державної програми забезпечення молоді житлом на 2002-2012 роки, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України № 1089 від 29.07.2002 року. Метою даної Програми є реалізація державної молодіжної політики в частині розв'язання житлової проблеми шляхом створення сприятливих умов для розвитку молодіжного будівництва, удосконалення механізмів придбання житла і забезпечення на цій основі подальшого розвитку системи іпотечного житлового кредитування [3]. З урахуванням визначених Програмою завдань, в Україні також розроблені регіональні довгострокові програми забезпечення житлом молоді із включенням до них конкретних заходів щодо залучення для фінансування молодіжного будівництва коштів місцевих бюджетів.

Сприяння молодіжному житловому будівництву в Україні здійснюється через Державну спеціалізовану фінансову установу «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву» при Кабінеті Міністрів України, який було створено у 1997 році. Метою діяльності названого фонду є:

- виконання Державної програми забезпечення молоді житлом;
- розроблення нових фінансово-кредитних програм, спрямованих на розв'язання житлових проблем молоді;
- залучення коштів для кредитування громадян з метою фінансування будівництва (реконструкції) і придбання житла;
- кредитування, в тому числі пільгове, та фінансування витрат на будівництво і придбання житла для молоді;
- компенсація відсоткової ставки кредитів комерційних банків, наданих молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво і придбання житла;
- управління фінансовими активами з метою фінансування будівництва та реконструкції житла.

Молодь в Україні отримує державні кредити згідно із Порядком надання пільгових довготермінових кредитів молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) і придбання житла, затвердженим Постановою КМУ № 584 від 29 травня 2001 року [2]. Кредити надаються молодим сім'ям та одиноким громадянам віком до 35 років за умов перебування їх на обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, та підтвердження ними своєї платоспроможності. Пільговий кредит надається на 30 років, перший внесок складає 6% вартості житла. До моменту останньої виплати квартири залишається в заставі, і власник не може нею розпоряджатися. У повну власність квартира передається після останнього платежу.

Крім пільгових довготермінових кредитів, для вирішення житлової проблеми молоді також передбачені цільові адресні компенсації за кредитами комерційних банків як на будівництво, так і на придбання житла на вторинному ринку. Часткова компенсація згідно із Порядком часткової компенсації відсоткової ставки кредитів комерційних банків молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) і придбання житла [4] визначається в розмірі однієї облікової ставки НБУ, що діє на день укладення кредитного договору.

УДК 351.778.51

Наталія Подобєд

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЛОДІ ЖИТЛОМ В УКРАЇНІ

У статті досліджено проблеми забезпечення молоді житлом в Україні. Проаналізовано динаміку видатків Державного бюджету на підтримку молодіжного житлового будівництва та рівень виконання Державної програми забезпечення молоді житлом на 2002–2012 роки. Запропоновано основні напрями вирішення проблем молодіжної житлової політики.

Ключові слова: *молодь, житлова проблема, молодіжне будівництво, бюджетне фінансування, іпотека.*

Постановка проблеми

➤ Незважаючи на закріплене в Конституції України право громадян на житло [1], ступінь забезпеченості молоді ним на сьогодні є дуже низьким: тільки 33% молодих родин живуть в окремих квартирах (для всіх родин цей показник становить 56,3%), 11% проживають у комунальних квартирах, 14% винаймають квартири, 10% живуть у гуртожитках, 1% – у непристосованих приміщеннях. Близько 31% молодих родин взагалі не забезпечені житлом. Із 2,5 млн молодих родин в Україні близько 800 тис. мають потребу в поліпшенні житлових умов. Водночас саме в цих родинах народжується до 80% дітей [10]. Відсутність прийнятних житлових умов у молодих сімей призводить до низки негативних наслідків соціально-економічного характеру та є найпершою причиною демографічної кризи внаслідок розлучень і зниження народжуваності.

➤ Питанням дослідження проблем молодіжної житлової політики в Україні присвячено наукові праці: А. Балашова, В. Омельчука, П. Шестопалова та інших. В роботах названих авторів систематизуються основні політико-правові засади та принципи, на основі яких формується державна молодіжна житлова політика [8]; аналізується стан виконання Державної програми забезпечення молоді житлом на 2002–2012 роки [6], окреслюються основні напрями державної підтримки молодих родин, які потребують поліпшення житлових умов [10]. Водночас, проблеми забезпечення молоді житлом так і залишаються недостатньо вирішеними, що і обумовлює необхідність подальших досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій